॥ ९४ ॥ वधःपीडाऽपमानोवा ॥ ९५ ॥ ९६ ॥ ९७॥ कुंतिभोजस्यकन्यायांकुंत्यां ॥९८॥९९॥ अनादिनिधनइतिस्थूलदेहधर्मयोर्जन्ममरणयोर्व्यावृत्तिः देवो दीव्यमानोजगत्कर्ता किंतैजसःनप्रभुः जीवस्यस्वमेपिजगत्कर्तृत्वाभावात् अन्यथास्वमेप्रतिकूलसृष्ट्यनुपपत्तिः एतेनकर्मद्वारापिजगत्कर्तृत्वंजीवस्यलांगलंगवादीनुद्वहतीतिवन्निमित्तत्वमात्रेणनत्वीश्वरत्वेनेतिदर्शितं अव्यक्तंअव्याकृतं किं सौषुप्तंकारणं यथोक्तं सुषुप्ताख्यंतमोज्ञानंयद्बीजंस्वमबोधयोरिति तद्व्यावर्त्तयति अक्षरमिति नक्षरत्यपरिणामित्वात् तत्तुक्षयोद्भवयुक्तं एतेनव्यष्टिस्थूलसूक्ष्मकारणंदेहव्यावर्त्तनेनत्वंपदार्थशोधउक्तः अन्यथाभगवतिजन्माद्यप्रसक्तेस्तद्वारकमनादिनिधनइतिविशेषणमनुपपन्नं तत्पदार्थमाह ब्रह्मबृहत्प्रधानंप्रधीयतेस्मिन्सर्वमितिलयस्थानं त्रिगुणात्मकंसत्वरजस्तमोमयं ॥ १०० ॥ अस्यसांख्याभिमतं अनात्मत्वंपरिणामित्वंचवारयतिआत्मानमव्ययमितिविशेषणाभ्यां प्रधानत्वादेवप्रकृतिंउपादानं प्रभवंउत्पत्तिनिमित्तं प्रभुंअधिष्ठातारं ननुघटादेर्मृदुपादानंचक्रंनिमित्तंकुलालःकर्त्ता अत्रतुत्रयमपिदे

इषीकयामयाबाल्याद्विद्धात्येकाशकुंतिका ॥ तत्किल्बिषंस्मरेधर्मनान्यत्पापमहंस्मरे ॥ ९४ ॥ तन्मेसहस्रममितंकस्मान्नेहाजयत्तपः ॥ गरीयान्ब्राह्मणवधः सर्वभूतवधाद्यतः ॥ ९५ ॥ तस्मात्त्वंकिल्बिषीधर्मशूद्रयोनौजनिष्यसि ॥ तेनशापेनधर्मोपिशूद्रयोनावजायत ॥ ९६ ॥ विद्वान्विदुररूपेणधार्मीतनुरकिल्बिषी ॥ संजयोमुनिकल्पस्तुजज्ञेसूतोगवल्गणात् ॥ ९७ ॥ सूर्याच्चकुंतिकन्यायांजज्ञेकर्णोमहाबलः ॥ सहजंकवचंबिभ्रत्कुंडलोद्योतिताननः ॥ ९८ ॥ अनुग्रहार्थंलोकानांविष्णुर्लोकनमस्कृतः ॥ वसुदेवात्तुदेवक्यांप्रादुर्भूतोमहायशाः ॥ ९९ ॥ अनादिनिधनोदेवःसकर्ताजगतःप्रभुः ॥ अव्यक्तमक्षरंब्रह्मप्रधानंत्रिगुणात्मकं ॥ १०० ॥ आत्मानमव्ययंचैवप्रकृतिंप्रभवंप्रभुं ॥ पुरुषंविश्वकर्माणंसत्वयोगंध्रुवाक्षरं ॥ १०१ ॥

वएवेत्युक्तंतत्कथमित्याशंक्यतत्सृष्ट्वातदेवानुप्राविशदितिश्रुत्यर्थमाह पुरुषंपूर्षुवसतीतिपुरुषः पुरश्च ज्ञानेंद्रियाणिखलुपंचतथापराणिकर्मेंद्रियाणिमनआदिचतुष्टयंच प्राणादिपंचकमथोवियदादिकंच कामश्चकर्मचतमःपुरनष्टमीपूरित्युक्ताः आत्मानमेवस्वाविद्ययापुर्यष्टकाकारंकृत्वातत्रप्रविष्टइत्यर्थः एवमैश्वरींप्रवेशांतांसृष्टिमुक्त्वाजापदादिविमोक्षांतांजैवींसृष्टिंतदनुप्रविश्यसच्चत्यच्चाभवदित्यादिश्रुत्युक्तांसंगृह्णाति विश्वकर्माणमितिविश्वंपृथिव्यप्तेजोरूपंसच्छब्दवाच्यंवाय्वाकाशादिरूपंत्यच्छब्दवाच्यंचेत्येवमादिरूपंकर्मघटादिवक्रियाफलभूतंयस्येतिविश्वकर्मातं एवंविशेषणैरेवब्रह्मणएवजीवभावं प्रदर्श्यतन्निवृत्त्युपायमपितैरेवप्रत्याययति सत्वयोगंसत्वेनैवधर्मज्ञानवैराग्यमूलेनयोगःप्राप्तिरस्यतं सत्ववतोब्रह्मभावप्राप्तावालंबनमाह ध्रुवाक्षरंप्रणवाख्यवर्णस्वरूपं वाच्यवाचकयोरभेदात्प्रणवमात्राभिरकारोकारमकारार्धमात्राभिरुपासिताभिस्तदर्थभूताविराट्सूत्रांतर्यामितुरीयाख्याःप्राप्यंतइतिभावः ॥ १०१ ॥

Digitized by Google